

В образі Гваделупської Богородиці Діва Марія залишила нам відбиток свого обличчя», – Владика Браєн Байда про чудо в Мексиці

Середа, 28 липня 2021

9 грудня 1531 року Пречиста Діва Марія з'явилася одному з перших християн Мексики, представникові корінного народу ацтеків Хуану Дієго. Цього дня на пагорбі Тепейяк, біля руїн язичницького храму, несподівано засяяло яскраве світло і перед ним постала прекрасна смуглява чорноволоса дівчина. На вигляд їй було років 15.

Вона мала дивне блискуче вбрання – рожеву туніку та блакитну накидку із золотими зірками, переперезану чорною стрічкою (в ацтеків це ознака вагітності). Молода жінка веліла Хуанові передати християнському єпископові такі слова: «Я – Діва Марія, Мати істинного Бога, що дає і зберігає життя. На цьому місці треба побудувати храм, де твій народ і всі люди, які щиро просять Мене про допомогу у своїх бідах і турботах, отримують її».

Чоловік пішов до єпископа Хуана де Сумарраґа та той не повірив його розповіді й попросив Дієго передати Богородиці, що йому потрібен хоч якийсь доказ. Згідно з переказом, коли Дієго піднявся на

пагорб, він побачив, що безплідна донині вершина, незважаючи на зимовий час, була заповнена квітучими трояндами. Хуан зрізав кілька з них, а Богородиця допомогла загорнути їх у його плащ (тільму). На прийомі в єпископа селянин мовчки розгорнув плащ і троянди посипалися на підлогу. Всі присутні впали на коліна, оскільки побачили на плащі нерукотворне зображення Богородиці.

Ваші увазі пропонуємо інтерв'ю із владикою Браєном Байдою, єпархом Саскатунським, апостольським адміністратором Торонтонської єпархії (Канада), про це чудесне об'явлення Богородиці та його значення для нас, українців. Владика вже неодноразово відвідував Мексику і став ініціатором видання українською мовою книжки під назвою «Гваделупська Богородиця. Матір цивілізації любові» авторства проф. Карла Андерсона, колишнього найвищого лицаря ордену Лицарів Колумба, й о. Едуардо Чавеса Санчеса, каноніка базилики Діви Марії Гваделупської. Єпископ наголошує, що фігура Гваделупської Богородиці не чужа для християн в Україні. Її образом можна милуватися в Києві та Львові. «Я хотів, щоб в Україні могли читати про Неї, і тому виконав свою скромну місію», – зазначив владика Браєн.

Преосвященний владико, як зродився Ваш культ до Богородиці?

Якщо коротко, то він походить від Святого Духа, але ось як воно було в реальному житті. У 1975–1979 роках, коли я навчався в малій семінарії коледжу Святого Володимира в Робліні, Манітоба, то любив молитися Молебень до Пресвятої Богородиці. На особистому рівні Вона привабила своєю ніжністю, коли в мене були труднощі з однолітками та в інших стресових моментах шкільного життя. Я ходив до

каплиці і спілкувався з Нею, сидячи перед іконою Матері Божої Неустанної Помочі. І Вона втішала мене, захищала, подібно як Ісуса, якого тримала на схрещених руках.

Якою була Ваша перша зустріч із Гваделупською Богородицею?

Я бачив її чудотворний образ ще 13-річним хлопчиком, коли з родиною відвідав Мехіко в 1974 році. Тоді я небагато знав про її об'явлення. Але насправді повноцінно зустрівся з Нею в 2009 році вже як єпископ під час конгресу на її честь. Він проходив одразу після Верховного конгресу Лицарів Колумба, який відбувся у Феніксі, штат Арізона. Мене вразив запал, із яким монсеньйор Едуардо Чавес говорив про Богородицю. Тоді я провів численні паралелі між нашими іконами візантійського обряду та цим нерукотворним образом.

Владико, Ви неодноразово відвідували базиліку Гваделупської Богородиці та місця її об'явлень. Як ці паломництва вплинули на Вас – українця-католика і богопосвячену особу?

Ще малим хлопцем я відбув прощу до святині Люрдської Богородиці в Сен-Лоран (біля Качиноного озера у провінції Саскачеван, лише за годину від нашої ферми), де збиралося багато корінних метисів. Під час паломництва я зустрічався з людьми, з різними культурами. Навіть коли роботи на фермі було вдосталь, моя мати завжди знаходила час, щоб гуртувати нас, дітей, навколо молитви. Тож я довідався, що культура, пісня, танець, ритуал, традиція, мова, раса та жертви – все це відіграє свою роль у молитві

і прочанському досвіді. Наступні прощі тільки утвердили мене в цьому переконанні. Паломництво – це короткий насичений досвід, супутній моєму життєвому щоденному досвіду молитви українця-католика та редемпториста, що живе в гармонії з усіма названими елементами.

Подіям 1531 року вже майже 500 років. Наскільки вони актуальні для людей XXI століття?

Не у всіх складаються гармонійні стосунки, тому людський конфлікт глобальний. Ось чому мирне вирішення конфліктів – важливий урок для всіх. Хроніки об'явлень (*Nican Morohua*) показують, що у світі існує внутрішній конфлікт між людським розумом і вірою; зовнішній – між друзями; між особами, яких одні вважають героями, а інші – лиходіями; між автохтонним населенням та європейськими поселенцями; між континентами Америки і Європи; між Церквою та суспільством. Це особливо очевидно на фоні конфлікту на східному кордоні України з Росією.

Мирне вирішення відбувається з появою Гваделупської Богородиці та її послання надії, яке говорить: «Вирішення конфлікту – в її Сині». Наступає гармонія між Всесвітом й усім творінням, як це бачимо в зображенні ангела біля її ніг. Справді, це потужний приклад інкультурації у євангелізації, що має наслідки на економічному, політичному, екологічному, емоційному, людському та духовному рівнях. Можу з певністю сказати, що події Гваделупського об'явлення мають глибоке єхаристійне значення. Послання Богородиці допомагає людям віддавати їй свої серця, щоби Вона могла відтак віддавати їх своєму Синові. Це – правильна відповідь на любов, яку виявив нам Ісус Христос. Той, який віддає Себе під видом Тіла і Крові, а також у євангельських цінностях, щоб підтримувати нас у мирному співжитті з іншими, просить про наші серця. Це послання і сьогодні актуальне в міжлюдських стосунках у всьому світі.

Як пересічний українець може зрозуміти значення Гваделупських об'явлень?

Багато українців знають про ікону Матері Божої Неустанної Помочі. І справді, Божа Матір – зусиллями редемптористів – увійшла до багатьох сердець, будинків та церков у всьому світі. Я глибоко вірю, що Святий Дух поклав у її уста послання.

Коли я сьогодні молюся перед іконою Матері Божої Неустанної Помочі,

то чую, як ці слова Вона промовляла до Ісуса в дитинстві. Ці ж слова Вона сказала Хуанові Дієго в 1531 році, коли він хвилювався через недугу свого дядька Хуана Бернадіно. Цим посланням, яке Лицарі Колумба повинні плекати і поширювати, Вона ділиться з народом України сьогодні, кажучи: *«Послухай і закарбуй у своєму серці, мій наймолодший сину: те, що злякало тебе, що турбувало тебе, нічого не*

варте. Не дозволяй цьому тривожити твоє обличчя, твоє серце; не бійся цієї недуги, ані жодної іншої хвороби, ані пронизливої та згубної речі. Хіба Я не тут, Я, котра удостоїлася бути твоєю Матір'ю? Хіба ти не у моєму затінку і не під моїм захистом? Хіба Я не є джерелом твоєї радості? Хіба ти не є під покровом моєї мантії, у схрещенні моїх рук? Чи потрібно тобі чогось більшого?».

Українці віддавна плекають глибоку любов і відданість Богородиці. Як культ до Гваделупської Матері Божої може допомогти їм стати ще ближчими до Неї?

Яка різниця між малюнком, іконою та картиною? Обличчя людини – загадка, яку важко пояснити. Іншими словами, яка таємниця наповнює ваше серце, коли ви бачите обличчя друга, члена сім'ї, батьків чи земної матері? В образі Матері Божої Гваделупської Пречиста Діва Марія залишила нам відбиток свого обличчя. Бог говорить як через картини, так і через ікони, а також через малюнки. Порівняно з багатьма іконами, які я почитаю, це її зображення цілком відмінне, адже жодна рука його не створила і немає наукового пояснення того, як він закарбувався на тільмі. Це чудо – диво протягом ось уже 490 років. Диво, яке Вона живить і підтримує.

Гваделупську Богородицю називають Зіркою нової євангелізації. Чого Вона може навчити нас про інкультурацію в євангелізації? Як Гваделупська Богородиця може промовляти до сердець людей за межами Мексики?

Матір Божя, Богородиця, виразила свою прихильність до Церкви різними способами. Я хотів би зазначити, що, за словами святого Івана Павла II, Вона як Гваделупська Богоматір залишила глибоке послання про інкультуровану євангелізацію. На мій погляд, правильно представлена культура стоїть на службі нашої віри. Це – важливе послання для нас, українців, віру яких живлять наші культурні традиції

та звичаї. Цей досвід українців робить нас чудовим прикладом для місіонерського служіння. Щобільше можемо євангелізувати інших за допомогою належного розуміння ролі культурного вираження, то глибше можемо зрозуміти роль Богородиці як досконалого виразу інкультурованої євангелізації. Ми наближаємося до Неї, коли євангелізуємо за Її прикладом.

Владико, Вашим бажанням було перекласти книгу «Гваделупська Богородиця. Матір цивілізації Любови» українською мовою. Яке послання до потенційних читачів Ви плекали у своєму серці на початку проєкту?

Тоді я мав те саме послання, що й зараз: Вона приходить, щоб дати надію, наблизивши нас до свого Сина. Я відчув, що Божа Мати хоче, щоби книга стала доступною для українського читача у Її словах до Хуана Дієго під час першого об'явлення: *«Тому що воістину я маю за честь бути твоєю співчутливою Матір'ю, твоєю й усіх людей, які спільно проживають на цій землі, та людей інших народів; тих, які люблять мене; тих, які взивають до мене; тих, які шукають мене; тих, які вірять у мене. Тому що там [у моїй святій обителі] воістину вислухаю їхні благання, їхні смутки, для того, щоб вилікувати та зцілити всі їхні напасті, страждання та болі»* (Nican Morouha, 29–32). Для мене численні зв'язки історії об'явлення й історії українського народу мали глибокий сенс. Українці люблять Богородицю, шукають Її, довіряють Їй, прибігають до Неї зі своїм смутком. Я твердо відчував, що якби вони могли прочитати про Неї рідною мовою, то я б відіграв свою дуже незначну роль у Її задумі.

Яку роль у поширенні послання Гваделупської Богородиці відіграють Лицарі Колумба?

Подібно як Матір Божа піднесла гідність Хуана Дієго, використавши його тільму, думаю, Вона також хотіла надати гідність скромному, але видимому свідченню Лицарів Колумба. Їхній засновник блаженний о. Майкл Макгівні робив і досі продовжує робити потужні речі для родин саме завдяки лицарям. Гадаю, що протягом цього року Святого Йосифа лицарі можуть зробити чимало для українських сімей через поширення усвідомлення близькості Матері Божої у чудесних Гваделупських об'явленнях. Сьогодні стільки суперечок розриває родини в Україні. На мою думку, Богородиця, яка заручилася допомогою Хуана Дієго для діалогу з єпископом і Церквою, прагне послужитися лицарями, які тісно співпрацюють із духовенством та Церквою, щоби привести людей до свого Сина, сприяючи відтак розбудові цивілізації Любови.

Отже, у який момент лицарі України отримують подарунок Карла Андерсона? Можливо, тоді, коли повинні взяти цей проєкт і розвинути його. Хуан Дієго був місцевим мирянином. Мені здається, що й лицарі мають виконувати цю роль. Заступництво Гваделупської Богородиці в Україні полягає не лише в інформації та духовній трансформації. Воно – у гідності родини, яку потрібно піднести так, як гідність Хуана Дієго й автохтонного населення через Її вибір свого посланця. Можливо, лицарі – це посланці сімейних цінностей, яким зараз потрібно взяти Її історію та максимально ефективно розвинути, запустити та підтримати цей проєкт. Співпраця з Релігійним товариством українців-католиків «Свята Софія» США – це беззаперечний плюс для виконання цієї місії.

*Розмовляла д-р Ірина Іванкович,
голова Товариства українців-католиків «Свята Софія» США*